

INNOVATION TALABALAR AXBOROTNOMASI

 <https://innoworld.net>

 +998945668868

ILMIY JURNAL

 I JOURNALS
MASTER LIST

 ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
NUMBER
FOR SERIALS
PUBLICATIONS

 doi

 zenodo

 OpenAIRE

 Academic
Resource
Index
ResearchBID

 Google Scholar

 open access.nl

INNOVATIVE WORLD

INNOVATSION TALABALAR
AXBOROTNOMASI

Volume 2, Issue 1
2025

Journal has been listed in different indexings

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

The official website of the journal:

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2025

KULOLCHILIK-MILLIY MADANIYAT KO'ZGUSI**OBULOVA MAFTUNAOY OBID QIZI**

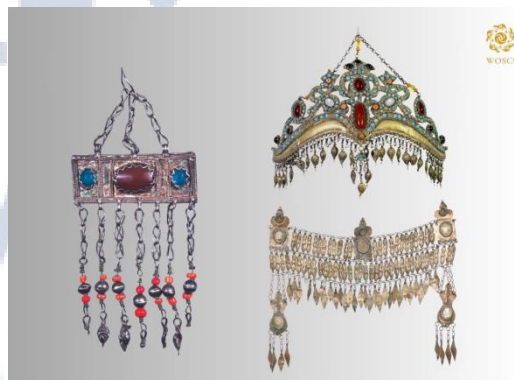
Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti Amaliy san'at fakulteti; Badiiy kulolchilik yo'nalishi 2-bosqich talabasi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqola amaliy san'atning eng qadimgi turlaridan biri “Kulolchilik” haqida bo'lib, u ilk bor qayerlarda rivoj topgali to'g'risida keltirib o'tilgan.

KALIT SO'ZLAR: Amaliy san'at, kulolchilik, naqsh turlari, sirlangan va sirlamagan kulolchilik.

Dunyo bo'ylab san'at turlari katta ahamiyat kasb etishi hech birimizga sir emas. Shu jumladan, san'at turlari deganda tasviriy san'at, amaliy san'at, teatr, musiqa, raqs va hokazolar tushuniladi. Bu san'at turlari butun olamning har bir joyida uchraydi. San'atning eng qadimdan rivojlanib kelayotgan, katta ahamiyat kasb etayotgan va maishiy hayotimizda ham alohida o'rin tutayotgan san'at turi bu amaliy san'atdir. Bir so'z bilan aytganda, amaliy san'at o'zining jimjimadorligi, biz insonlar uchun kundalik hayotda asq otishi va shuningdek yasalishi doimo hayratga solgan. Qadimdan ayollarni o'ziga jalb etgan amaliy san'atning yana bir o'zgacha turi bu zargarlik buyumlari bilan boshqa san'at turlaridan anchagina ajralib turadi.

Amaliy san'at turlariga asosan; kulolchilik, zargarlik, kashtachilik, gilamdo'zlik, naqqoshlik va boshqalar kiradi. O'zbekistonda eng qadimdan rivojlanib kelgan san'at turi bu kulolchilik hisoblanadi. Kulolchilik nafaqat O'zbekistonda, balki butun dunyo bo'yicha eng qadimdan rivojlanib kelgan san'at turidir. Asosan, undagi sir-asrorlar, o'zgacha uslub insonni o'ziga jalb etish xususiyatiga ega. Uning yana bir o'ziga xosligi shundaki, u sirlangan hamda sirlanmagan kulolikka bo'linadi. VIII asr oxiri, IX asr boshlarida Movarounnahr hududi hisoblangan Buxoro, Farg'ona va Chochning markazlarida sirlangan buyumlar keng tarqalgan. Bu davrda kulolchilik naqshlari asosan, geometrik (grix), o'simliksimon (islmiy) va arab yozuvlari (kalligrafik) bilan bezatiladi. Hozirgi davr kulolchiligiga nazar tashlasak, har bir viloyatning boshqa viloyatlardan ajralib turuvchi uslub va naqshlari bor.

Bunga Farg'ona hududidagi G'urumsaroyda rivojlangan kulolchilik va Shahrisabz kulolchilik uslublari bir-biridan keskin farq qilishi misol bo'la oladi. Farg'onaning Rishton kulolchiligi naqshlari juda boy bo'lib, unda handasaviy va islamiy naqshlar, ramziy belgilar, buyum tasvirlari, hayvonlar va odamlar tasviri chizilgan, bu yerda 1970-1980-yillar oralig'ida uch usta M.Hakimov, M.Turopov, S.Hakimov ishlagan va hozirgi kunga kelib, G'urumsaroy kulolchilik san'atini shu ustalarning shogirdlari olib borishadi. Shuningdek, Shahrisabz kulolchiligi ham o'ziga xosligi bilan ajralib turadi. G'ijduvon, Kattaqo'g'on va Toshkent kulolchiligi ham shular jumlasidandir. Buyumlarning ajralib turishining asosiy sababi yorqin, erkin va iliq rangtasvirli suratlari bilan bezatishlaridadir.

Xulosa qilib aytganda, amaliy san'atning barcha turlari shuningdek, kulolchilik bugungi kunga kelib ham o'z jozibasini yo'qotmadi. Nafaqat o'zbeklar, balki chet eldan tashrif buyurayotgan sayyohlarimiz e'tiborini tortgan ushbu san'at turi yanada ravnaq topmoqda. Mustaqillik yillaridan boshlab kulolchilik turida ancha o'zgarishlar boshlandi va bu kulol ustalari uchun quvonchli yangilik bo'ldi. Shundan so'ng Xalqaro festivallar va ko'rik tanlovlarda O'zbekiston kulolchilik ustalari keng miqyosda qatnashishni boshlashdi. Shuni aytib o'tish joizki, men ham amaliy san'atning ushbu yo'nalishida tahsil olar ekanman, kulolchilikning hayotimizda qanchalar muhim ekanini tushunib yetish bilan birgalikda uning sir-asrorlarini o'rganib bormoqdaman.

Adabiyotlar

1. Sadoqat, Sharipova. "Ravshan Do'stov and Bahtiyor Po'filatov." ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИКТ В ПРЕПОДАВАНИИ МАТЕМАТИКИ." Журнал математики и информатики 2 (2022).
2. Шарипова, С. (2022). Matematika fanlarini oqitishda innovatsion va axborot texnologiyalaridan foydalanish. Современные инновационные исследования актуальные проблемы и развитие тенденции: решения и перспективы, 1(1), 352– 355. извлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/zitdmrt/article/view/5090>
3. Fazliddinova S. S. et al. KARRALI INTEGRALLARNI HISOBLASHNING GEOMETRIK USULI //Conferencea. – 2022. – С. 76-79.
4. Sadoqat, Sharipova. "METHODS FOR SOLVING PARAMETRIC EQUATIONS AND INEQUALITIES." PEDAGOGS jurnali 10.2 (2022): 210-221.
5. Бахриддинова А. и др. ОДНОВРЕМЕННОЕ ПРИВЕДЕНИЕ ДВУХ КВАДРАТИЧНЫХ ФОРМ К КАНОНИЧЕСКОМУ ВИДУ //ЛУЧШАЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ РАБОТА 2024: сборник статей. – 2024. – С. 6.